

NÉMETH GYULA¹**Az „Ilovajszki katlan” kialakulásának történeti áttekintése a harcoló felek szemszögéből****Historical Overview of the Formation of the Battle of Ilovaik from the Perspective of the Parties Involved****Absztrakt**

Több mint három évvel ezelőtt, 2014. augusztus 10-én kezdődött az azóta világ-hírnévre szert tevő Ilovajszk nevű kisvárosért vívott fegyveres küzdelem. Ilovajszk Donyeck egyik kapuja, fontos vasúti és közlekedési csomópont is, stratégiai körzet. Amennyiben a települést végérvényesen elfoglalják az ukrán erők, abban az esetben a két szakadár fővárost, Donyecket és Luhanszkot elszakítják egymástól, ami a végét jelenthette volna mindkét szakadár köztársaságnak. Ehelyett az önkéntesekből álló felkelő csapatok súlyos vereséget mértek az ukrán hadseregre. Ugyan az ukrán fél szerint a kudarc azért következett be, mert Oroszország nyíltan fegyveresen avatkozott be. Bár kézzel fogható bizonyítékuk nincs, minden fórumon az orosz hadsereg és ukrán fegyveres erők közötti harci cselekményekről tesznek említést, azt tényként közlik. Ezt a felkelők és Oroszország is rendre cáfolja.

A publikáció célja bemutatni azokat a körülményeket és okokat, amelyek oda vezettek, hogy a Szovjetunió felbomlását követően megörökölt, a világ egyik legütőképesebb hadseregének egységeire az Ilovajszkért folytatott fegyveres harcban egy főleg önkéntesekből álló fegyveres alakulat megsemmisítő csapást mérhetett. Céлом továbbá, hogy értékeljem a vereség hatását, következményeit az azt követő politikai események vonatkozásában.

Kulcsszavak: Ukrajna, Donyeck, Luhanszk, katlan, katona, harc, Oroszország

Abstract

More than 3 years ago, 10th August 2014 the battle for the little city, Ilovaik, which since then has become renown worldwide, broke out. Ilovaik is one of

¹ E-mail: NemethGyu@pest.police.hu.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

the gates of Donetsk as well as a very important railway and transport hub, a strategic district. If the ukrainian forces occupy the city irrevocably then the two rebeling capital cities, Donetsk and Lugansk are blocked from each other meaning the end of both republics. Instead a volunteer army did a major defeat on the Ukrainian army. The Ukrainian side argued that the defeat occurred because Russia bluntly interfered with guns. Although they do not have any evidence, every time they mention warfare between the Russian Army and Ukrainian armed forces, they are referred to as facts. This is always denied by both insurgents and Russia.

This publication aims to show the facts and circumstances which led to the situation that after the breakup of the Soviet Union, Ukraine inherited one of the biggest army of the world, and how this army suffered a crushing defeat by volunteer armed forces. I also aim to evaluate the defeat and its consequences for subsequent political events.

Keywords: *Ukraine, Donetsk, Luhansk, cauldron, soldier, battle, Russia*

BEVEZETÉS

Ukrajna a Szovjetunió felbomlása utáni területi és gazdasági osztozkodás abszolút nyertese lett. Államadósságot, kötelezettségeket nem örökölt, a javakból viszont bőven jutott neki. Oroszország nem lépett fel területi követeléssel Ukrajna irányába, pedig például Szvasztopol önálló jogi státusszal rendelkező városi léte, stratégiai helyzete, lakosságának összetétele és történelmi múltja miatt ezt megtehetette volna. E mellett körülbelül tízmillió orosz kisebbség élt az országban, főleg kelet-Ukrajnában, de kisebb próbálkozásoktól eltekintve, az ottani oroszok nem léptek fel sem területi, sem pedig autonómiai követeléssel. Jövőjüket ukrainai orosz kisebbségként képelték el, és évtizedekig úgy is éltek, hittek a békés együttélésben.

Az ukrán politikai elit és főleg a nacionalisták nem értették meg ezt a számukra különösen kedvező helyzetet. Az Európában oly szokatlan mértékű nacionalizmus megakadályozta (jelenleg sem tudnak európai módon viszonyulni a kisebbségekhez, példa erre a most elfogadott nyelvtörvény) őket abban, hogy józan döntéseket hozzanak, ellenségként kezeltek a kisebbségeket, elsősorban az orosz népet, nyelvüket be szeretnék volna tiltani, önrendelkezési és kulturális jogukat pedig csorbítani.²

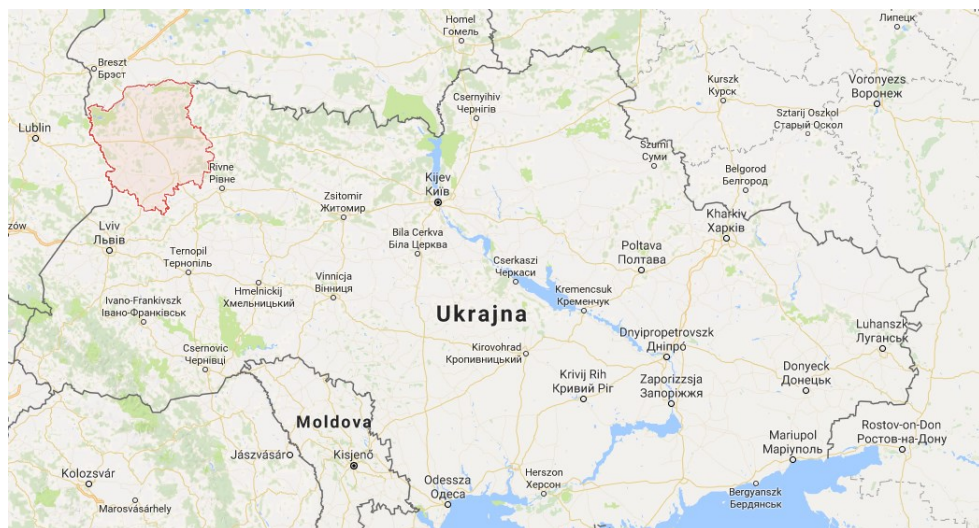
Ennek a mentalitásnak komoly előzményei vannak. 55 évvel az Ilovajszki események előtt Münchenben meggyilkolták az ukrán nacionalizmus egyik kiemelkedő vezéralakját, Sztepán Bandérát. Sok követője van ma is, ma már „munkásságát” állami szinten is elismerik, mostanra már nemzeti hős vált belőle. Tőle nem állt messze soha a nemzetiségi probléma erőszakos megoldásának gondolata, szerinte egyszerűen likvidálni kell a kisebb-

² Разрешение проблем национальных взаимоотношений в русле Концепции общественной безопасности., Szentpétervár, 2012. 69–120. o.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

ségek tagjait. Ukrán nacionalisták, az Ukrán Felkelő Hadsereg (UPA) fegyveresei 1943 és 1945 között mintegy 100 ezer lengyelt mészároltak le Volhíniában, a mai nyugat-ukrajnai Volinyi területen (1. sz. térkép). A náciellenes és szovjetellenes lengyel Honi Hadsereg (AK) partizánjai megtorló akcióiban pedig hozzávetőleg 20 ezer ukrán veszítette életét. Különös kegyetlenséggel gyilkoltak meg ártatlan gyerekeket, nőket, időseket, tetemeiket pedig meggyalázták.³

1. sz. térkép: A Volinyi terület fekvése (Forrás: Google maps)

Ezek a történelmi előzmények, a Majdan téri fegyveres hatalomátvétel, az odesszai Szakszervezetek Székházának, több mint 40 halálos áldozatot követelő felgyújtása, az orosz szeparatizmus felélesztése oda vezetett, hogy a Krím-félsziget elszakadt Ukrajnától és csatlakozott Oroszországhoz, a dél-keleti országrészben pedig polgárháború tört ki, és ennek egyik fő epizódja az Ilovajszkért folyó, több száz, egyes becslések szerint akár több ezer áldozatot követelő fegyveres küzdelem lett.⁴

ILOVAJSZK VÁROS ÉS TÉRSÉGÉNEK BEMUTATÁSA

³ Аргументы и факты: Волынская резня.

http://www.aif.ru/society/history/volynskaya_reznya_geroi_ukrainy_ubivali_polyakov_ot_mala_do_velika

⁴ Павел Дульман: Невероятное и очевидное.

<https://rg.ru/2017/09/19/na-ukraine-opravdannym-sudom-separatistam-prediaivil-novye-obvneniia.html>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

A 2. számú térkép alapján jól látszik, hogy Ilovajszk birtoklása stratégiai jelentőséggel bír. Ilovajszk Donyeck várostól, a szakadárak egyik fővárosától 30 km-re dél-keletre helyezkedik el, az Oroszországtól és a Luhanszki Népköztársaságtól egyaránt 50-km távolságra.

2. sz. térkép: A Ilovajszk fekvése Donyeck megyében

(Forrás: <https://im0-tub.ru.yandex.net/?id=84871e1d11ceed23bf938858c32a7306-l&n=13> saját szerkesztéssel kiegészítve)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

Stratégiai fekvése mellett gazdasági helyzete is kiemelkedő, mert vasúti csomópont lévén, rajta keresztül folyik (folyt) a térségben megtermelt javak és a kibányászott szén szállítása belföldre, külföldre és a Mariupoli kikötőbe is. Az Ilovajszki vasúti csomópont léptékét jól jelzi, hogy a 16 000 fős lakosság 40%-ának adott munkát annak kiszolgálása a polgárháború kirobbanása előtt. Azonban szerepe 2014 augusztusában értékelődött fel igazán, amikor az ukrán hadsereg és a vele szövetséges Önkéntes Területi Zászlóalj (továbbiakban: ÖTZ) sikeres előrenyomulása miatt szinte utolsó nyitva maradt kapuja maradt Donyecknek. Utóbbit Ilovajszk elfoglalása után az ukránok teljes blokád alá tudták volna vonni. A várostól északra helyezkedik el az az egyetlen főút is, ami összeköti Donyecket Luhanszkkal, így annak elvágása után megszűnt volna az összeköttetés a két főváros között, utánpótlással nem tudták volna egymást segíteni, a két szakadár Népköztársaság helyzete kritikussá válhatott volna.⁵

Mára a város a szakadárak győzelmének szimbólumává vált, mindkét fél egyetért abban, hogy az Ilovajszkért vívott harc a szakadárak győzelmével végződött, az ukrán hadsereg és a velük együtt harcoló számos ÖTZ a katonai veszteségek mellett súlyos erkölcsi vereséget is elszenvedett.

AZ ILOVAJSZKI KATLAN KIALAKULÁSA

Az Ilovajszkért folytatott harci cselekmények óta több mint három év telt el, de a mai napig nehézséget okoz az események pontos rekonstrukciója. Minkét fél átpolitizálta az eseményeket, saját érdekeit felnagyítják, veszteségeiket pedig jóval kisebbnek mutatják be a valós számoknál. Mielőtt rátérnénk a konkrét harci cselekmények értékelésére, érdemes visszaugrani az időben. Ukrajna megalakulásakor az Egyesült Államok, Kína és Oroszország után a világ negyedik legnagyobb hadserege volt az övék, melynek létszáma meghaladta a 700 000 főt. Ez a hadsereg rendelkezett 14 gépesített lövész-, 4 harckocsi- és három tüzérhadosztállyal, 8 tüzér- és 9 légvédelmi, valamint egy különleges feladatok végrehajtására alkalmas dandárral. Rendelkeztek továbbá 9293 harckocsival, 11 346 páncélozott harcjárművel. Az ukrán légteret három légvédelmi hadsereg (1100 db harci repülőgép), hét harcihelikopter-ezred és önálló légvédelmi tüzérhadsereg védte. Az ukránok nem bizonyultak gondos gazdának. A személyi állományt létszámában és erkölcsileg demoralizálták, a fegyverzeti eszközöket pedig mennyiségében és fejlettségében leamortizálták (1. számú táblázat). Ez a hadsereg áll szemben a főleg önkéntesekből álló szakadár hadsereggel, amelyet részben a zsákmányolt és feltételezhetőleg részben az Oroszország által titokban szállított fegyverzeti eszközökkel szereltek fel. Jól látszik, hogy matematikailag a szakadár Luhanszki és Donyeck-i Népköztársaságoknak nem volt esélyük, és mégis teljesen más végeredmény született (ami azóta többször megismétlődött).⁶

⁵ Алексей Заквасин: кто виноват в сокрушительном поражении Украины в Донбассе.

<https://russian.rt.com/ussr/article/420755-ilovaiskii-kotvol-donbass-ukraina-porazhenie>

⁶ РИА Новости: Иловайский разгром. Как первый "котел" ничему не научил генералов ВСУ.

https://ria.ru/defense_safety/20170810/1500084011.html

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

1. sz. táblázat: Az ukrán haderő jelenlegi létszám és technikai adatai⁷

személyi állomány	204.000
harckocsi	802
páncélozott jármű	2.228
önjáró tüzérségi rendszer	572
100 mm-nél nagyobb tüzérségi rendszer	935
reaktív tüzérségi rendszer	625
harci helikopter	60
harci repülőgép	84
hadihajó	20

Az Ilovajszki katlan kialakulása nem az első tragédia volt az ukrán hadsereg anti-terrorista (továbbiakban: ATO) hadjárata során. 2014. június 12. és 2014. augusztus 08. között Izvarino településnél (Luhanszktól 80 km-re dél-keletre lévő határátkelőhely) már korábban gyűrűbe zártak ukrán egységeket, akik 8-10 km szélességben és 100 km hosszban voltak ellenőrzésük alá a szakadár területek részét képező orosz államhatárt. Egyes források szerint az ukrán haderő létszáma meghaladta a 3000 főt, technikai felszerelése pedig az átlagos katonai fegyverzet mellett az alábbi eszközöket is tartalmazta:

- 50 db harckocsi;
- 200 db BMP;
- 18 db önjáró tarack;
- 50 db grad;
- 30 db aknavető;
- 30 db 82 mm feletti tüzérségi löveg.

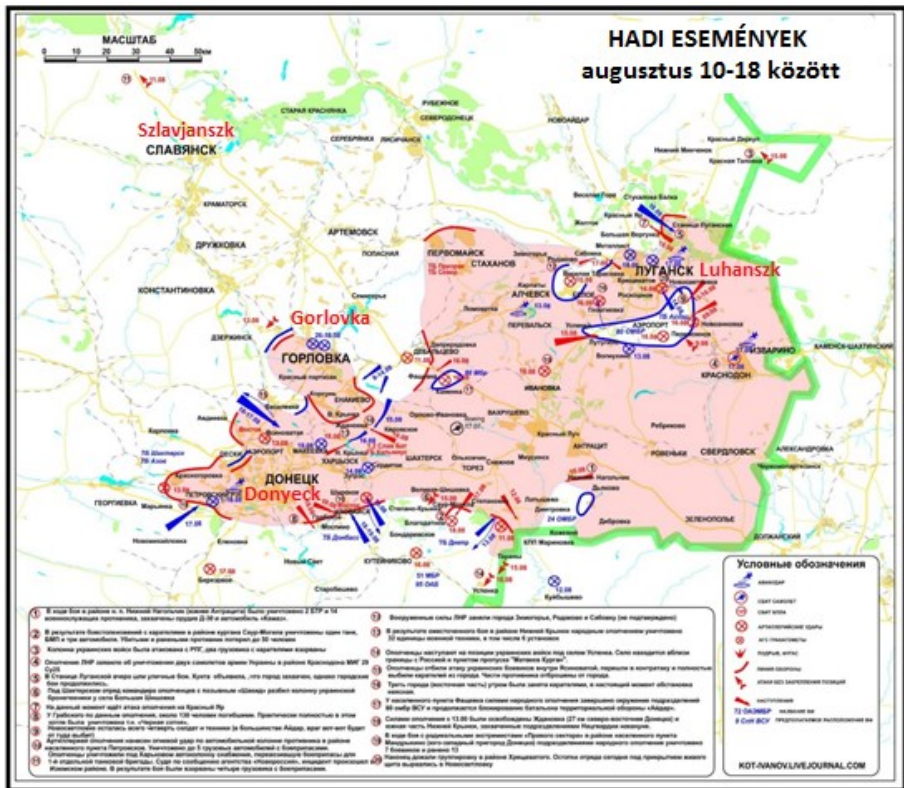
A szakadárak támadásai miatt a gyűrűbe zárt ukrán egységek teljes fegyverzete vagy megsemmisült, vagy a felkelők zsákmánya lett. A reguláris hadsereg élőerő veszteségei is óriások voltak, pontos adat nincs (mint minden esetben a hivatalos források titkolják a veszteségeket, a szakadárak pedig jelentősen eltúlozzák azokat), de az áldozatok száma több százra tehető. A katlanból a katonák zöme úgy szabadult ki, hogy fegyvertelenül átlépték az orosz államhatárt, és megadták magukat. Oroszország menedéket biztosított számukra, majd rövid időn belül mindenkit hazaengedett.⁸

⁷ Forrás: <https://www.discred.ru/2017/08/17/vosstavshie-iz-kotlov-kak-ukraina-gotovitsya-k-revanshu-v-donbasse>

⁸ DISCRED.RU: Восставшие из котлов.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

3. sz. térkép: A 2014. augusztus 10–18. közötti harci cselekmények térképe

(Forrás: <https://im0-tub-ru.yandex.net/?id=f01c8903f483eeeb7fa97c2dbdfcfd9-l&n=13>
saját szerkesztéssel kiegészítve)

A Donbassz önkéntes zászlóalj részt vett a harcokban, ám parancsnokuk Szejmon Szejmcenszko elhagyta a várost augusztus 19-én, azt állítva, hogy megsebesült. A parancsnokságot helyettesére bízta. Sokan ezért őt is gyávasággal vádolták meg. 2014. augusztus 21-én a harcokba bekapcsolódott a Nemzeti Gárda is, azonban az utánpótlási vonalak és a hátszág biztosításáról senki sem gondoskodott, ami óriási hibának bizonyult. Ekkorra az ukrán kormányerők létszáma elérte a 7000 főt, a szakadók létszámáról nincs hiteles információ, de az akkori parancsnok (Givi hívónévre hallgatott, és a „Szomali” egységet vezette, akit 2017. február 8-án ismeretlenek hivatalában felrobbantottak) szerint 1000 főnél kevesebben voltak.

A későbbi történéseket a felek másként írják le. Az ukrán katonai vezetés szerint 2014. augusztus 23-án orosz területről nagyszámú és jól felszerelt katonai egységek támadást

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

intéztek az ATO műveletben részt vevő erők ellen, megfordítva az erőviszonyokat, ezáltal a hadműveletek kimenetelét. A szakadár és orosz hírforrások ezt az információt szintén cáfolják. Hamarosan a Donyeck körbezárását előkészítő kormányerők maguk kerültek gyűrűbe. Miközben szorult a hurok az ukrán haderő körül, 2014. augusztus 24-én Kijevben az ukrán Függetlenség napja alkalmából óriási katonai parádét tartottak, felvonultatva rengeteg korszerű haditechnikai eszközt. A katonai műveletekben részt vevő parancsnokok a mai napig nem bocsátották meg a vezetésnek, hogy a harcmező helyett a parádén vonultatták fel a modern fegyverzetet. Még ezen a napon dezertált a Prikarpatyje elnevezésű ÖTZ, felborítva ezáltal a támadó erők pozícióit, aminek következtében Ilovajszk helyett az ukrán haderő egységei kerültek gyűrűbe. Az Önkéntes zászlóalj vezetői azzal védekeztek, hogy orosz reguláris erőkkel kerültek szembe, és a velük való harcra nem álltak készen, felkészületlenek voltak.¹¹

2014. augusztus 24-én és augusztus 25-én teljessé vált a zűrzavar. A tábormokok és a magasabb katonai vezetők elhagyták a harci cselekmények helyszíneit, konkrét feladatot nem határoztak meg alárendeltjeik számára, csak egyetlen parancsot adtak: *mindenáron tartani kell az állásokat*. A közvélemény hamar tudomást szerzett a bajról, az anyák és hozzátartozók követelték a körbezárt egységek kiszabadítását, ám az ukrán felső vezetés tagadta a katlan létét, folyton azt ismételték, hogy urai a helyzetnek, tovább tetézve a már amúgy is óriási bajt. A körbezárt erők segítségére siettek az 51. és 92. gépesített lövészdandár további egységei, valamint a Jobboldali Szektor fegyveres csoportjai. Azonban ezek a megerősítő erők létszámban és technikai felszerelésben kevésnek bizonyulnak a helyzet normalizálásához. Fokozta a zűrzavart az is, hogy a Jobboldali Szektor fegyveresei nem voltak hajlandók alárendelni magukat a közös parancsnokságnak, csak önállóan szándékoztak harcolni, ezáltal gyengítették a hadművelet hatékonyságát. 2014. augusztus 29-én Vlagyimir Putyin közbenjárására a szakadárok felajánlották, hogy folyosót nyitnak az ukrán katonák elvonulásához, egy feltételt azonban szabtak, a teljes felszerelést hátra kellett hagyniuk a kormányerőknek. Az ukrán vezetés nem fogadta el az ajánlatot, arra utasította a körbezárt csapatok ott maradt vezetőit, hogy harccal törjenek ki, nem adhatták meg magukat.¹²

Az ajánlat elutasítása súlyos következményekkel járt. Igaz az áldozatok számáról eltérő adatok láttak napvilágot, de a legoptimistább becslések is sokkolóak. Az ukrán vezérkar 366 halotról tesz jelentést, az ügyészség 459-ről, Szemjon Szemencsenko a Donbassz Önkéntes Zászlóalj parancsnoka több mint 1000 fő halálos áldozatról számol be. Ezen kívül száz főnél is többen tűntek el, és több száz volt a sebesültek száma is. A veszteségek ma is sokkolják az ukrán embereket, érzelemmentesen a témáról a mai napig nem tudnak

¹¹ Александр Сибирцев: Странный парад и просчеты генералов.

<https://strana.ua/articles/rassledovania/87173-ilovajskij-kotel-itohi-rassledovanija-vyzhivshie-bojtsy-obvinajut-heneralitet.html>

¹² Сегодня: "Иловайский котел" три года спустя.

<https://www.segodnya.ua/regions/donetsk/ilovayskiy-kotel-tri-goda-spustya-itogi-rassledovaniy-i-sudy-1047838.html>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

beszélni. A haditechnikai eszközök zöme megsemmisült (1. számú kép), vagy a szakadárok hadizsákmánya lett.¹³

1. sz. kép: Az egyik megsemmisített harckocsi

(Forrás: <https://encrypted->

[tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQkCfNXWT2ADlwH12SWZBV3HcGqBH2xdIbZUBrhfGuS9PZdn_mH](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQkCfNXWT2ADlwH12SWZBV3HcGqBH2xdIbZUBrhfGuS9PZdn_mH))

Az Ilovajszki csatát a katonai elemzők sok tekintetben fordulópontnak tekintik, úgy vélik, hogy ekkor szerezték meg a szakadárok azon katonai képességeiket (személyi állomány felkészültsége, haditechnikai felszereltség), melyek alkalmassá tették őket arra, hogy felvegyék a harcot az ukrán reguláris és önkéntes haderővel. Ezt támasztja alá a később szintén elhíresült Debalcevoi csata, ahol az ukrán csapatokat a szakadár erők ismét körbezárták, és jelentős veszteségeket okoztak úgy élő erőben, mint technikai eszközök vonatkozásában.

¹³ Сегодня: "Иловайский котел" три года спустя.

<https://www.segodnya.ua/regions/donetsk/ilovayskiy-kotel-tri-goda-spustya-itogi-rassledovaniy-i-sudy-1047838.html>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

AZ ILOVAJSZKI CSATA POLITIKAI HATÁSA

Az Ilovajszi vereség súlyosan érintette az ukrán társadalmat, a politikai és katonai felsővezetést, sokkolóan érintett mindenkit, hiszen ilyen mértékű pusztítással még nem találkozott az ország függetlensége elnyerése óta, a második világháború képei pedig már kevesekben élnek. Mivel tömegessé vált a sorozás, ezért a szülők aggódtak gyermekeikért, a feleségek férjeikért. Az emberek számára világossá vált, hogy ebben a polgárháborúban az emberi életet könnyű elveszíteni. Ugyan a híreket cenzúrázták, de legtöbbször akkor még hozzáfértek az orosz csatornák híreihez. Megdöbbenve ismerték fel az emberek, hogy mekkora mértékű a pusztítás, és nem anti-terrorista művelet zajlik, hanem polgárháború, ahol mindkét oldalon ukránok halnak meg. A katonai erők parancsnokai azzal szembesültek, hogy a hivatásos, besorozott és önkéntes állomány morálisan összeomlott, a kezdeti sikereket tragikus folytatás követte. Az emberek (elsősorban az anyák) az utcára vonultak, követelték a háború azonnali befejezését. Petro Porosenko megértette, hogy időre van szüksége a hadsereg moráljának visszaállítására, a technikai eszközök beszerzésére, az utánpótlás megszervezésére. Humanitárius okokra, valamint a nemzetközi nyomásra hivatkozva Kijev leállította a harci cselekményeket, és elfogadta a béketárgyalásokra szóló meghívást. Az EBESZ, az ukrán, az orosz fél és a szakadárók képviselői Belorusszia fővárosában, Minszkben 2014. szeptember 5-én aláírták azt a békeszerződést, ami egy rövid időre, 2015. január 16-ig megakadályozta a vérontást. Ez a békeszerződés azóta a Minszk 1 nevet viseli.¹⁴

BEFEJEZÉS

A publikáció megírásakor azt a célt tűztem ki, hogy bemutassam azokat a körülményeket és okokat, amelyek oda vezettek, hogy a Szovjetunió felbomlását követően megörökölt, a világ egyik legütőképesebb ukrán hadserege hogyan jutott el odáig alig több mint 20 év alatt, hogy egy főleg önkéntesekből álló fegyveres alakulat megsemmisítő csapást mérhetett a Donyeck és Luhanszk megyékbe vezényelt reguláris és önkéntes haderőre az Ilovajszkért folytatott fegyveres harcban. Arra a következtetésre jutottam, hogy a kezdeti sikereken felbuzduló parancsnokok később súlyos hibákat követtek el, amit a szakadárók ügyesen kihasználtak, és szinte megsemmisítő csapást mértek az ott tartózkodó kormányerőkre.

Könnyen belátható, hogy ilyen mértékű sikert orosz segítség nélkül nem tudtak volna véghez vinni. Azonban az egyáltalán nem bizonyított, hogy orosz reguláris erők nyíltan beavatkoztak volna a harci cselekményekbe. Ha ez így lett volna, lennének rá bizonyítékok, videófelvételek, megölt vagy hadifogságba esett orosz katonák. Sokkal valószínűbb, hogy orosz katonai tanácsadók segítették a szakadárók tevékenységét, és az is biztosnak

¹⁴ DISCRED.RU: Восставшие из котлов.

<https://www.discred.ru/2017/08/17/vosstavshie-iz-kotlov-kak-ukraina-gotovitsya-k-revanshu-v-donbasse/>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 1. szám

tűnik, hogy a zsákmányolt fegyverek mellé érkezett jelentős számú fegyverzet Oroszországból. A Krím-félszigeten állomásozott az ukrán haderő negyede, a fegyverek egy részét visszaadták, de a legtöbb fegyverzeti eszköz sorsa jelenleg nem ismert. A szakadárok ukrán fegyverzetéhez ebből a készletből is könnyedén hozzájuthattak.

Céлом volt továbbá, hogy értékeljem a vereség hatását, következményeit az azt követő politikai események vonatkozásában. Ez a súlyos vereség rávilágított arra, hogy a hadsereg alkalmatlan komoly hadműveletek végrehajtására, aminek lehetnek szakmai, de morális okai is. A katonák zöme szovjet iskolákban tanult, és testvéreinek tartja, vagy tartotta az ottani lakosságot, ezért nem akartak harcolni. Ezt időben nem ismerte fel az ukrán vezetés, és kénytelen volt a minszki szerződést aláírni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. [1] Разрешение проблем национальных взаимоотношений в русле Концепции общественной безопасности, Oroszország, Szentpétervár 2012
2. [2] Алексей Заквасин: кто виноват в сокрушительном поражении Украины в Донбассе <https://russian.rt.com/ussr/article/420755-ilovaiskii-kotyol-donbass-ukraina-porazhenie>
3. [3] РИА Новости: Иловайский разгром. Как первый "котел" ничему не научил генералов ВСУ
4. https://ria.ru/defense_safety/20170810/1500084011.html
5. [4] Александр Сибирцев: Странный парад и просчеты генералов <https://strana.ua/articles/rassledovania/87173-ilovajskij-kotel-itohi-rassledovanija-vyzhivshie-bojtsy-obvinjajut-heneralitet.html>
6. [5] Цензор.НЕТ: Паника и героизм https://censor.net.ua/video_news/453232/panika_i_geroizm_rasskaz_boyitsa_vyshedshego_iz_ilovayiskogo_kotla_video
7. [6] Сегодня: "Иловайский котел" три года спустя
8. <https://www.segodnya.ua/regions/donetsk/ilovayskiy-kotel-tri-goda-spustya-itogi-rassledovaniy-i-sudy-1047838.html>
9. [7] Украина.ру: Киев обвинил Россию в Иловайском котле <http://ukraina.ru/exclusive/20170814/1019032250.html>
10. [8] Аргументы и факты: Волынская резня http://www.aif.ru/society/history/volynskaya_reznya_geroi_ukrainy_ubivali_polyakov_ot_mala_do_velika
11. [9] DISCRED.RU: Восставшие из котлов
12. <https://www.discred.ru/2017/08/17/vosstavshie-iz-kotlov-kak-ukraina-gotovitsya-k-revanshu-v-donbasse/>
13. [10] Павел Дульман: Невероятное и очевидное
14. <https://rg.ru/2017/09/19/na-ukraine-opravdannym-sudom-separatistam-prediaivil-novyie-obvineniia.html>

15. [13] Az ukrán haderő jelenlegi létszám és technikai adatai
<https://www.discred.ru/2017/08/17/vosstavshie-iz-kotlov-kak-ukraina-gotovitsya-k-revanshu-v-donbasse>
16. [14] A 2014. augusztus 10-18. közötti harci cselekmények térképe, saját szerkesztéssel kiegészítve
17. <https://im0-tub-ru.yandex.net/i?id=f01c8903f483e44b7fa97c2dbfdcf9-l&n=13>
18. https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQkCfNXWT2ADlwH12SWZBV3HcGqBH2xdlbZUBrhfGuS9PZdn_mH